

УДК 322:122(477)

Валерій ГОРЛАЧУК

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри управління земельними ресурсами
Чорноморського національного університету імені Петра Могили,
м. Миколаїв, Україна
e-mail: lazareva95@ukr.net*

Олена ЛАЗАРЄВА

*доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри управління земельними ресурсами
Чорноморського національного університету імені Петра Могили,
м. Миколаїв, Україна
e-mail: lazareva95@ukr.net*

**МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

Стаття присвячена дослідженню еволюції реформ в Україні. Дається оцінка діючої практики проведення владою реформ, які носять провальний характер і не відповідають запитам людей.

Викладено і всебічно обґрунтовано, що реформи не мають нічого спільного із покращенням життя селян, а сама країна сповзає у безодню. Визначено, що значною причиною цього є непрофесійність влади, політичної еліти та відсутність в країні будь-якого стратегічного бачення національного економічного розвитку. Свідченням цього є загублені села як основа культури кожної нації, зруйновано сільський уклад життя, земля використовується у своїй найгіршій комбінації. Обґрунтовується, що держава не стала провідним суб'єктом регулювання земельних відносин і є поганим менеджером, але прикриваючись потужним механізмом, любить те, що вигідно і прибутково великому капіталу. Особливу увагу автори приділили черговій реформі – реформування місцевого самоврядування, яка передбачає створення об'єднаних територіальних громад завдяки об'єднанню сільських рад.

Автори намагаються привернути увагу читача до того, що теорія створення об'єднаних територіальних громад є не тільки помилковою, але й шкідливою, оскільки вона продовжує вести до катастрофічних наслідків – фізичного вимирання людей на селі, втрати національної автентичності, втрати соціальної інфраструктури на селі, зниження стандартів якості життя на сільських територіях. Вказується, що така реформа використовується як засіб для перемоги на парламентських і президентських виборах України.

Обґрунтовується, що потенційні загрози сільським територіям важливо, хоч і частково, перетворити у вигідні можливості з метою послаблення впливу невігласів, які покладаючись на ілюзію знань, намагаються нав'язати селянам своє розуміння реформ.

Розглянуто шляхи інтегрування всіх секторів економіки сільських територій, їх підсистем, у єдину цілісність (єдність), побудованих за принципом прозорих і легкозрозумілих «мінідержавоутворень» у рамках об'єднаних територіальних громад. Вказується на велику роль маркетингу у плануванні економічної діяльності у рамках, так званих, об'єднаних територіальних громад.

Ключові слова: земельні ресурси, земельні відносини, землеустрій, аграрні підприємства, конкурентоспроможність, грошова оцінка, Програма, агрохолдинг, ринок земель, мораторій, оренда, аграрне виробництво, сільська територія.

На наших очах твориться історія розвитку сільських територій в незалежній Україні. Однією з історичних подій стала провальна земельна реформа, розпочата 15 березня 1991 року, яка реально здивувала українське суспільство фактом проголошення права володіння, користування і розпорядження зем-

лею. Влада переконувала, що це буде головною рушійною силою подолання причин, що заважає всебічному розвитку сільських територій, підтримці дрібних і середніх сільськогосподарських товаровиробників, участі селян у фізичній праці, розвитку їх ініціативи в економічному і соціальному житті села та ін.

Саме завдяки цьому економіко-правовому документу держава за роки земельної реформи у власність передала біля 30 млн. га земель, вартість яких складає майже один мільярд гривень. Але, як виявилось, форма власності на землю немає принципового значення щодо сталого економічного прогресу сільськогосподарського землекористування. Значення має організаційна складова, яка здатна досягти високих економічних результатів розвитку сільськогосподарського землекористування, використовуючи адекватну підтримку державної влади. Так от «економічну систему країни необхідно розглядати лише цілісно, як єдиний механізм взаємодії багатьох, але рівно значущих елементів» [4].

Проте отримання позитивних результатів від земельної реформи не вдалося досягти. Одне з основних завдань земельної реформи – «раціональне використання та охорона земель – реалізується дуже повільно» [5]. В результаті цього Україна і її аграрний сектор, які до земельної реформи були за крок до світового лідерства, стали аутсайдерами в економічному розвитку. Сьогодні ситуацію у сфері сільськогосподарського землекористування треба сприймати так: продуктивність орних земель України у 8–10 разів є нижчою, ніж у Польщі і в 12–15 разів, у порівнянні з країнами Європейського Союзу, натомість за процесом деградації ґрунту перевищує багатократно всі країни Європи. Можна говорити скільки завгодно про глибинну соціально-економічну та екологічну кризу в аграрному секторі, в тому числі у сільськогосподарському землекористуванні, але резюме буде наступним: селяни заплатили занадто високу ціну за земельну реформу. Загублені села, зруйновано сільський уклад життя, земля використовується у своїй найгіршій комбінації та ін. Це є вагомим аргументом, щоб стверджувати, що держава не стала провідним суб'єктом регулювання земельних відносин, вона є поганим менеджером, але прикриваючись популізмом, лобіює те, що вигідно і прибутково великому капіталу.

Замість того, щоб «організувавши інтелектуальні, духовні, ресурсні цінності ...» [3, 288] реформу проводили професіонали, – її проводять непрофесіонали, які поклада-

ються на ілюзію знань, вдаючи, що тільки вони є авторитетами, здатними забезпечити реалізацію моделі економічного розвитку сільських територій. Природно – це повернулось катастрофою для села, що вище відзначалось.

Пройшовши перевірку часом, є всі підстави стверджувати, що сьогоднішня земельна реформа – це обман селян, і що найгірше, то це те, що відбувається розвал системи управління земельними ресурсами. Вона вигідна українським мільярдерам, які діють за корупційними схемами, реально знищуючи українське село, національну економіку.

І ось селянам влада нав'язує ще одну чергову реформу – реформу самоврядування, яка передбачає створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ), завдяки об'єднанню, так званих, малих територіальних громад (сільських рад). Відтак, це питання і є предметом наукового дослідження в даній статті.

В українській науці питанням створення об'єднаних територіальних громад присвячено мало уваги. В Україні експериментальними розробками у цьому контексті є наукові праці групи економістів А. М. Третяка, В. М. Третяк, В. О. Леонця, Н. А. Третяк [6], Яремка Ю. І. [1], Новаковського Л. Я. [4], Добряка Д. С. [2] та ін, які спрямовані на розроблення Програм використання і охорони земель ОТГ. Це наштовхує на розуміння того, що необхідно працювати над прямим вдосконаленням розвитку ОТГ, пропонувати вагомі аргументи само активізації процесів у рамках кожної ОТГ.

Мета статті полягає у розкритті глибинної сутності об'єднаних територіальних громад в Україні, що пропонуються органами виконавчої влади, главою держави, сформулювати власне бачення розвитку об'єднаних територіальних громад і їх вплив на всі сфери життєдіяльності сільських громадян з урахуванням досвіду зарубіжних країн.

Кабінетом Міністрів України 1 квітня 2014 року була схвалена Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні та затверджено План заходів з її реалізації, відповідно до якого внесено зміни до Бюджетного і Податкового кодексів, що забезпечують

розв'язання однієї з найважливіших і найважчих проблем – проблему бюджетної децентралізації.

Методи податково-бюджетної та грошово-кредитної політики є основою для стимулювання сільських громад до об'єднання як передумови реального досягнення економічної безпеки держави та суспільних потреб сільських громад.

Виходячи з цього, парламентом ухвалено закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 року, а Урядом для практичної можливості його реалізації таких реформ 08.04.2015 року затверджено відповідну Методику формування спроможних об'єднаних територіальних громад, які гарантуватимуть високу результативність їх господарської діяльності на землі.

Сьогодні ми спостерігаємо за тим, як для досягнення поставлених цілей «галопає» законотворчий процес щодо створення ОТГ. Лише у 2017 році Верховна рада України ухвалила 7 законів, що посилюють механізми розвитку ОТГ. Зараз йдеться про законопроект № 6403, який дозволить органам місцевого самоврядування ОТГ здійснювати землеустрій територій ОТГ, дозволить прогнозувати планувати розвиток територій. Землеустрій у цьому випадку є єдиним надмеханізмом, за допомогою якого можна регулювати всю економічну діяльність у межах кожної з ОТГ.

Показовим є те, що станом на кінець травня 2018 року в Україні вже створено понад 730 ОТГ, що складає майже половину від запланованої їх кількості.

З першого лютого 2018 року розпочато процес передачі земель сільськогосподарського призначення державної власності за межами населених пунктів у комунальну власність об'єднаних територіальних громад. Ця робота активно розвивається і сьогодні, вже 665 об'єднаних територіальних громад підписали меморандум (договір) про співпрацю з територіальними органами Держгеокадастру.

Ми стверджуємо, що модель формування об'єднаних територіальних громад, яка є алгоритмом практичних дій Уряду України не відповідає запитам людей. Вона наштовхується на шалений опір селян, які ще пам'ята-

ють, скільки шкоди нерозумні і поспішні дії завдали у 60–70 роках минулого століття об'єднання неперспективних населених пунктів з перспективними. Від різних перепитів навкруги цього питання потерпіли в першу чергу соціально залежні і соціально незахищені групи людей. Звичайно, сьогодні центральні органи влади намагаються пояснити факт створення об'єднаних територіальних громад як можливість зекономити гроші на утриманні бюрократичного апарату, завдяки об'єднанню окремо взятих сільських рад. Але фактичні реалії засвідчують протилежне: за словами голови Закарпатської облдержадміністрації об'єднані територіальні громади, що включають по декілька сіл створили бюрократичні апарати за чисельністю вдвічі більші за апарати райдержадміністрацій. Тому сміливо можна сказати, що теорія створення ОТГ не тільки помилкова, але й шкідлива, оскільки вона веде до катастрофічних наслідків – фізичного вимирання селян, втрати національної автентичності, розвалу соціальної інфраструктури на селі, зниження стандартів якості життя на сільських територіях та інших негараздів.

Політика, спрямована на ефективний розвиток сільських територій, повинна спиратись не на ОТГ, як рятівне коло, а на пошук такої системи взаємовідносин між існуючими адміністративно-територіальними утвореннями (сільськими радами), які б, поєднуючи ринкові можливості кожної із них, могли забезпечити ефективність всієї вертикалі економічної системи. Така модель є більш гнучкою перед соціальними, економічними та іншими загрозами зовнішнього середовища у порівнянні з ОТГ. Так, у випадках послаблення само активізації процесів господарської діяльності в рамках однієї з сільських рад чи виникнення інших кризових явищ, компенсатором їх стабільності виступлять інші сільські ради, не виключаючи участі держави, які знівелюють наслідки економічної відсталості. Саме такий контекст економічної політики важливий для сучасних сільських територій, а не штучно утворені ОТГ. Необхідно усвідомлювати, що модель ОТГ орієнтована на ліквідацію шкіл, фельдшерсько-акушерських пунктів та ін, які нині є у кожній сільській

радї. Сьогодні вони є фундаментальним фактором формування соціальної політики на селі, у будь-яку пору доби можна оперативнo отримати медичну допомогу, можливість відвідувати дитячий садок і школу та ін. за місцем їх проживання. «Прив'язка» цієї інфраструктури до ОТГ з розміщенням у районному центрі обмежує можливості селян у самоактивізації процесів життєдіяльності.

Звідси очевидним є, що така псевдореформа селянам корисні не принесе, принаймні в умовах інфікованого корупцією українського суспільства, яка переросла у мародерство, офшоризації, коли 70% економіки належить олігархам.

Але ОТГ, створення яких наштовхується на шалений опір селян, особливо вигідні олігархічній владі і приближених до них особам. Чому? Ось чому. Наближаються нові президентські та парламентські вибори. Вже перепробувані всі гасла представниками пропрезидентських політичних сил, президента, прем'єр-міністра та ін. і нового сказати нічого, щоб заволодіти серцями електорату. Тому висунута ними ідея щодо об'єднання всіх сільських рад в ОТГ є останнім шансом взяти реванш у виборчих перегонах. ОТГ, як найбрудніша акція, – це не економічний механізм відродження економіки сільських територій, а інструмент входження до Верховної ради України, обіймання посади Президента України та ін. Тут значно більше політики, ніж економіки та здорового глузду.

Легше домовитись щодо отримання перемоги за парламентське чи президентське крісло на відповідних сільських територіях у випадках, якщо їх буде очолювати одна людина (голова ОТГ). Так, виконуючи економічну, контролюючу, фіскальну, регулюючу та інші функції у реальному секторі економіки, житті селян він без особливих зусиль забезпечить міцну основу для перемоги правлячої партії на виборах, певна річ, не за даром, а за відповідні бонуси від тих чи інших політичних сил у грошовому еквіваленті. Але з окремо взятими головами нинішніх сільських рад вплинути на виборчий процес майже неможливо, і селяни повинні бути свідомі того, що такі експерименти на селі з утворення ОТГ є пасткою для майбутнього сільських терито-

рій, поки в країні буде процвітати корупція, офшоризація, земельна мафія, недовіра до влади та до судочинства, параліч якого поглиблюється та ін.

Оцінюючи стан соціально-економічного розвитку сільських територій можна впевнено сказати, що ОТГ закріплять монополію на землю земельних магнатів, що є найбільшим злом для більшості людей, національної економіки та сільських територій, в цілому. Відзначимо, що вже з 1 січня 2018 року поспішно спеціально знижено нормативну грошову оцінку орних земель на 3,4 тис. грн/га (з 30,9 до 27,5 тис грн/га) з метою зниження податків на землю та розмірів орендної плати латифундистами, через що держава вже не дораховується десятків мільярдів гривень. В результаті такої монополізації гроші осядуть в кишенях, як вже згадувалось, не більше десятка осіб.

Тому було б надто великою помилкою не бачити того, що влада намагається обманути українського селянина заради власних політичних амбіцій, які варто було б трансформувати в економічні результати.

Олігархічна влада ніколи не піклувалася і не буде піклуватись про добробут людей, їх захищеність. І якщо ми «купимось» на дешеві обіцянки нинішньої олігархічної влади щодо важливості новостворених ОТГ, ми не зможемо претендувати на подальший розвиток сільських територій – соціальну справедливість та економічну ефективність, оскільки влада – це тимчасові люди, призначені виконувати відповідні функції надовго.

Насамкінець зазначимо, що ми не претендуємо на вичерпність аргументів щодо нецільності ОТГ в Україні через обмеженість сторінок у цій статті, але впевнені, що не можна владі позиціонувати ОТГ як джерело прогресивного розвитку сільських територій заради того, щоб зайняти крісло під куполом Верховної Ради України чи крісло Президента України.

Шукаючи відповідь на поставлене питання, не потрібно винаходити велосипед, бо чогось унікальнішого не зробимо. Найбільше, то це те, що потрібно було звернутись до досвіду європейських країн і не слухати їх як треба робити, а робити як вони роблять. Така

правда життя, підтверджена всім ходом людського розвитку.

Але сторінку історії перегорнуто. Відступу влади від ідеї створення ОТГ, очевидно, не буде. А селяни не здатні змінити економічну політику держави, задовольняючись тим, що «бог» послав. Тому потрібно проявити національний егоїзм щодо наповнення ОТГ таким внутрішнім змістом, такими правилами гри, які б диктували пріоритети їх розвитку, тобто що, для кого і скільки виробляти, кому продавати, правила розподілу доданої вартості та ін.

Модель майбутнього розвитку ОТГ ми розглядаємо через призму зменшеного масштабу умовної держави («мінідержави»), в якій взаємопов'язано розвиваються максимально всі сектори економіки, наприклад:

- рослинництво, тваринництво і птахівництво;
- переробка сільськогосподарської продукції;
- рибництво і бджільництво;
- промисловість;
- будівельна діяльність;
- меліоративна діяльність;
- народні промисли;
- торгівля і послуги;
- рекреаційна, оздоровча і природоохоронна діяльність;
- автоперевезення;
- медичні заклади;
- заклади культури;
- заклади ділової сфери (поліклініки, банки, офіси, ресторани, кафе, готелі, пральні, музеї та інше);
- культові споруди;
- інші види діяльності (збір горіхів, ягід, грибів тощо).

При цьому важливо забезпечити гнучке поєднання ринкового і державного регулювання економічного розвитку ОТГ, виходячи

з наявних природних, людських, фінансових та ін. ресурсів.

Звичайно, приведені види діяльності є ключовою умовою і потужним джерелом економічної стабільності, поліпшення стандартів якості життя людей на селі, створення великої кількості додаткових робочих місць, гармонії між людиною і природою, формування конкурентоспроможності економіки об'єднаних територіальних громад. Кажучи образно, селянам потрібне не легке життя, а важка високооплачувана праця з високим ступенем інтегрованості економіки у світову економіку.

Зрозуміло, що досягнення поставлених економічних цілей підвищує роль маркетингу, завданням якого є розробка Програм розвитку ОТГ, в цілому та бізнес-проектів кожного із видів економічної діяльності.

Прорахунки України на стратегічному рівні стали визначальним економічним фактором недолугих земельної реформи і реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Але сторінку історії життя сільських територій перегорнуто. Як показує реальне життя, селяни не здатні змінити економічну політику держави, задовольняючись тим, що є.

Враховуючи те, що відступу влади від ідеї створення об'єднаних територіальних громад не буде, необхідно спасати село шляхом наповнення ОТГ таким внутрішнім змістом, такими правилами гри, які б забезпечували інтеграційний розвиток всіх секторів економіки.

Для вирішення поставлених проблем виключно важлива роль маркетингу, як інструменту планування економічної діяльності об'єднаних територіальних громад, впроваджуючи міжнародні проекти виробництва і переробки продукції тощо.

Список використаних джерел

1. Горлачук В.В., Яремко Ю.І. Розвиток сільських територій / за ред. д-ра екон. наук, проф. В.В. Горлачука. – Миколаїв: Ліон, 2015. – 382 с.
2. Добряк Д.С. Сучасний стан земельної реформи та перспективи розвитку земельних відносин в Україні / Д.С. Добряк // Землепорядний вісник. – № 4. – 2015. – С. 4-7.
3. Довідник із землеустрою / за ред. Л.Я. Новаковського. – 4-те вид. перероб. і доповн. – К.: Аграр. наука. – 2015. – 492 с.
4. Національна доповідь щодо завершення земельної реформи. – За наук. ред. Л.Я. Новаковського. – К.: «Аграрна наука». – 2015. – С. 7.
5. Новак А.Я. Як підняти українську економіку. – Монографія. – Вид-во 5-те доповн. – К.: ТОВ «Інтпрес», 2015. – С. 162.

6. Склад, структура та зміст «Програми використання і охорони земель та інших природних ресурсів на територіях об'єднаних територіальних громад» / А.М. Третяк, В.М. Третяк, В.О. Леонець, Н.А. Третяк, Н.О. Капінос. – Херсон: Грін Д.С., 2016. – 144 с.

References

1. Gorlachuk, V.V., Yaremko, Yu.I., Lazarieva, O.V. (2015). *Rozvitok silskih territory [Development of rural territories]*. Miko-layv: Ilion, 382 [in Ukrainian].
2. Dobryak, D.S. (2015) *Suchasny stan zemelnoy reform ta perspektivy rozvitku zemelnyh vidnosin v Ukraini [The modern state of the landed reform and prospect of development of the landed relations is in Ukraine]*. *Zemlevporydny visnyk – Landed announcer*, 4, 4-7 [in Ukrainian].
3. *Dovidnik iz zemleustrou [A reference book is from organization of the use of land]*. (2015). Kyiv: Agrarna nauka [in Ukrainian].
4. Novakovsky, L.Ya. (2015) *Nacionalna dopovid shodo zavershennya zemelnoy refirmy [A national lecture is in relation to completion of the landed reform]*. Kyiv: Agrarna nauka [in Ukrainian].
5. Novak, A.Ya. (2016) *Yak pidnyaty ukrainsku ekonomiku [How to heavy up Ukrainian economy]*. Kyiv: TOV Interpres [in Ukrainian].
6. Tretyak, A.M., Tretyak, V.M., Leonech, V.O. (2016) *Sklad, struktura ta smost «Programy vikorystannya l ohorony zemel ta inshih prirodnyh resursiv na teritoriyah obednanih teritorialnyh gromad» [Composition, structure and of maintenance of «Program of the use and guard of land and other natural resources, is on territories of the incorporated territorial communities»]*. Kherson: Grin [in Ukrainian].

Горлачук В. В., Лазарева Е. В. Моделирование процессов социально-экономического развития сельских территорий

Статья посвящена исследованию эволюции реформ в Украине. Дается оценка существующей практики проведения властью реформ, которые носят провальный характер и не соответствуют запросам людей.

Изложено и всесторонне обосновано, что реформы не имеют ничего общего с улучшением жизни селян, а сама страна сползает в бездну. Определено, что причиной этого является не профессиональность власти, политической элиты и отсутствие в стране какого-либо стратегического видения национального экономического развития. Свидетельством этого являются потерянные села как основа культуры каждой нации, разрушено сельский уклад жизни, земля используется в своей наихудшей комбинации. Обосновывается, что государство не стало ведущим субъектом регулирования земельных отношений и является плохим менеджером, но прикрываясь мощным механизмом, лоббирует то, что выгодно и прибыльно большому капиталу. Особое внимание авторы уделили дежурной реформе – реформе местного самоуправления, которая предусматривает создание объединенных территориальных общин благодаря объединению сельских советов.

Авторы пытаются привлечь внимание читателя к тому, что теорий объединения территориальных общин является не только ошибочной, поскольку она продолжает приводить к катастрофическим последствиям – физического вымирания людей в селе, утраты национальной аутентичности, утраты социальной инфраструктуры в селе, снижение стандартов качества жизни на сельских территориях. Указывается, что такая реформа используется как средство для победы на парламентских и президентских выборах.

Обосновывается, что потенциальные угрозы сельским территориям важно, хоть и частично, переделать в выгодные возможности с целью ослабления влияния невежд, которые, полагаясь на иллюзию знаний, пытаются навязать селянам свое понимание реформ.

Рассмотрены вопросы интегрирования всех секторов экономики сельских территорий, их подсистем, в единую целостность (единство), построенных за принципом прозрачных «мини-государств» в рамках объединенных территориальных общин. Указывается на важную роль маркетинга в планировании экономической деятельности в рамках, так званых, объединенных территориальных общин.

Ключевые слова: земельные ресурсы, земельные отношения, землеустройство, аграрные предприятия, конкурентоспособность, денежная оценка, Программа, агрохолдинг, рынок земель, мораторий, аренда, аграрное производство, сельская территория.

Gorlachuk V., Lazarieva O. Social and economic development modeling of rural areas

In the article the evolution of reforms in Ukraine is studied. Authors characterize the governmental current practice of reform, that are hopeless and do not cater to the needs of people. It is stated and fully grounded that reforms are not aimed at improving the peasants' lives, and the country itself is rolling into the abyss. It is defined that the considerable reason for this is the lack of professionalism of the public authority and the political elite and the absence of any strategic vision of national economic development. Ruined villages (as the basis of the culture of each nation), destroyed rural way of life, and the bad land use demonstrate this. It is substantiated that state has not become a leader of land relations regulation and is a poor manager, but, under the protection of a powerful mechanism, lobbies only what is that profitable for

large capital. The authors paid special attention to the regular reform – the reform of local government that involves the creation of united territorial communities through the association of village councils.

The authors try to draw the attention to the fact that the theory of the united territorial communities' creation is not only erroneous but also harmful, since it accelerates catastrophic consequences – physical extinction of rural population, loss of national authenticity, loss of social infrastructure in the countryside, decrease social standard of living in rural areas. It is noted that such a reform is used as a means of winning the parliamentary and presidential elections in Ukraine.

It is substantiated that it is important to turn the potential threats to rural areas into beneficial opportunities to mitigate the influence of simpletons, who relying on the illusion of knowledge, try to impose their understanding of reforms on the peasants.

The ways of integration of all economy sectors of rural territories and its subsystems into a single unity, built on the principle of transparent and easy understandable "microstates" within the framework of the united territorial communities are studied. The great role of marketing in the planning of economic activity within the so-called, united territorial communities is indicated.

Key words: land resources, land relations, land management, agrarian enterprises, competitiveness, monetary evolution, program, agricultural holding, land market, land ownership, agricultural ten, agricultural production, rural areas.

Стаття надійшла до редколегії 05.06.2018

УДК 339.924

Алла ДУНСЬКА

*кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна
e-mail: alsu@i.ua*

Дар'я ЛЮТЕНКО

*студентка факультету менеджменту та маркетингу
НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського», м. Київ, Україна
e-mail: 380665349817dd@gmail.com*

Крістіна ФІЩУК

*студентка факультету менеджменту та маркетингу
НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського», м. Київ, Україна
e-mail: kristina.fishchuk@gmail.com*

ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті досліджено основні аспекти приєднання України до Європейського Союзу. Розглянуто членство в даній організації, як ключовий практичний засіб формування ефективної відкритої економіки. Проаналізовано досвід країн-членів, а саме їх сучасний економічний розвиток та політичне становище: висвітлено як позитивний, так і негативний приклад. Визначено та обґрунтовано потенційні вигоди та можливі загрози в розвитку нашої держави при приєднанні до Європейського Союзу. Розглянуто основні бар'єри набуття Україною членства ЄС та варіанти їх усунення.

Ключові слова: співробітництво, інтеграція, перспективи, бар'єри, Європейський Союз, конкурентоспроможність, коопераційні зв'язки, об'єднання, зона вільної торгівлі.

Європейський Союз продовжує залишатися одним з найуспішніших економічних та політичних проєктів. Йдеться про умови ведення бізнесу, значний інвестиційний потенціал, високі технології та конкурентоздатність продукції європейських виробників. Набуття Україною членства в Європейському

Союзі є досить актуальним питанням вже довгий проміжок часу. Дійсно, інтеграція України в ЄС постає як об'єктивна необхідність, але важливо при цьому з'ясувати, чи реальне її здійснення на даному етапі, якщо ж ні – то в яке русло слід спрямовувати розвиток стосунків України зі Співтовариством, якими є і